

**การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568**

บทนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนเมื่อเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว ในฐานะผู้รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานของรัฐ จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 4 ประเด็น คือ

- 1.การอนุมัติ การอนุญาต ตามพระราชบัญญัติอำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.2558
- 2.การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
- 3.การจัดซื้อจัดจ้าง
- 4.การบริหารงานบุคคล

รวมทั้งการกำหนดมาตรการกิจกรรม แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว

หลักการ

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์ความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
- 2.เพื่อระบุระดับความเสี่ยงการทุจริตภายในองค์การบริหารส่วนดงตะงาว
- 3.เพื่อกำหนดมาตรการและการดำเนินการในการประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนภายในองค์การบริหาร ส่วนตำบลดงตะงาว

- 4.เพื่อกำหนดกิจกรรมหรือการดำเนินการที่สอดคล้องกับมาตรการหรือการดำเนินการเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสินบนขององค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว
- 5.เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว

นิยามความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)

การดำเนินการหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

ความหมายของการทุจริต

ตามพระราชบัญญัติมาตรการฝ่ายบริหารและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2551 มาตรา 3 “ทุจริตในภาครัฐ” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติมิชอบในภาครัฐ “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่งหรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติ อย่างใดในพฤติการณ์อย่างใดที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้ตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อหน้าที่ในการยุติธรรมตาม ประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

ความหมายของสินบน

สินบน Bribery ISO 37001 ได้ให้ความหมายสินบน หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกรับผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูป ตัวเงิน และไม่ใช้ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่จำเป็นเป็นสถานที่ใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าวหรือตอบแลกเพื่อให้บุคคลกระทำ หรือละเว้นการกระทำอัน เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรง กดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำ ตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นมากกว่า 5 ครั้ง/ปี
4	สูง	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นไม่เกิน 4 ครั้ง / ปี
3	ปานกลาง	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นไม่เกิน 3 ครั้ง/ปี
2	น้อย	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นไม่เกิน 2 ครั้ง / ปี
1	น้อยมาก	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นไม่เกิน 1 ครั้ง / ปี

เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลต่อการดำเนินการ

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน)
5	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 1,000,000 บาทขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูก ลงโทษซ้ำความผิด เข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรม
4	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบด้าน ความโปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่าง ต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
3	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ 250,000 บาท ถึง 500,000 บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง
2	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 250,000 บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายใน หน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
1	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท หรือ น้อยกว่า	แทบจะไม่มี

กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood) คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบ (ImPact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้เป็น 4 ระดับ และจะจัดทำ แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต x ระดับความรุนแรงของผลกระทบ
Degree of Risk = Likelihood x Impact

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	15-25
2	ความเสี่ยงระดับสูง	9-14
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	4-8
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ	1-3

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2568 องค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว ประเมินความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันและการลดโอกาสการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันและการลดโอกาสการทุจริต โดยพิจารณาจากปัจจัย 2 ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น รายละเอียดตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการปฏิบัติหน้าที่ ดังต่อไปนี้

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือการรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
1.การอนุมัติการอนุญาตตามพระราชบัญญัติอำนาจความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ	การเรียกรับผลประโยชน์อื่นนอกเหนือจากค่าธรรมเนียม หรือการรับของขวัญของกำนัลจากผู้มารับบริการและกับการได้รับการอนุมัติ/อนุญาต	4 ระดับปานกลาง	1.จัดทำมาตรการการปฏิบัติงาน คู่มือประชาชน พร้อมทั้งทำแผนขั้นตอนการขออนุมัติ/อนุญาต แสดงระยะเวลาในการบริการให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน และให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด 2.ปิดประกาศคู่มือการปฏิบัติงาน ไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอและเผยแพร่ตามสื่อประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์หน่วยงาน 3.เผยแพร่ช่องทางการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบและคู่มือการใช้งานบนเว็บไซต์หน่วยงาน
2.การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเลือกปฏิบัติการให้บริการประชาชนไม่เท่าเทียมกันเพื่อช่วยเหลืออำนาจความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ โดยมีการเรียกรับสินบน เช่น ของขวัญ ของกำนัลจากประโยชน์อื่นใด	4 ระดับปานกลาง	1.กำหนดมาตรการการแสดงเจตจำนงในการดำเนินงานตามหลักคุณธรรมใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ 2.จัดทำมาตรการป้องกันการเรียกรับสินบนและดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 3.ประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
3.การจัดซื้อจัดจ้าง	เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานใช้อำนาจหน้าที่ในการเรียกรับสินบนจากผู้ประกอบการเพื่อกำหนดเงื่อนไขที่จะจัดซื้อจัดจ้าง TOR ในบางขั้นตอน เพื่อเอื้อประโยชน์ในการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้กับผู้ประกอบการ โดยไม่ให้เข้าข่ายการล็อกสเปค	4 ระดับปานกลาง	1.กำหนดมาตรฐานคู่มือในการจัดซื้อจัดจ้างและกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณะชนได้รับทราบ 2.ผู้บังคับบัญชาควบคุมและติดตามตรวจทาน TOR และกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด 3.จัดทำรายงาน/หลักฐานข้อเท็จจริงประกอบการปฏิบัติงานทุกครั้งโดยเฉพาะหลักฐานการปฏิบัติงาน
4.การบริหารงานบุคคล	เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานใช้อำนาจหน้าที่ในการเรียกรับสินบนเพื่อแลกกับการประเมินผลการปฏิบัติงานการเลื่อนขั้นโดยไม่เป็นธรรม และไม่ประเมินตามผลงานจริง	5 ระดับปานกลาง	1.กำหนดมาตรการ การลงโทษเมื่อกระทำความผิด 2.มอบหมายให้หัวหน้าส่วนราชการกำกับดูแลให้ผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารงานบุคคลปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบข้อกฎหมาย